

Αρείου Πάγου: 944/2001, Τμήμα Β1΄ Πολιτικό
Πηγή: Ε.Ε.Δ 62/2003 σελ. 32

ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΑΤΥΧΗΜΑ ΛΟΓΩ ΣΥΝΕΧΙΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Υπάρχει εργατικό ατύχημα και όταν η απασχόληση του εργαζομένου εξακολούθησε, έστω και υπό κανονικές συνθήκες κατά την εκδήλωση νόσου σε αυτόν, με αποτέλεσμα την επιδείνωσή της, αφού σε μια τέτοια περίπτωση ο εργοδότης δεν μπορεί να αξιώσει τη συνέχιση της εργασίας του. Βασική προϋπόθεση για τη μετατροπή των κανονικών συνθηκών εργασίας σε ασυνήθιστες και εξαιρετικά δυσμενείς, μετά την εκδήλωση της νόσου του εργαζομένου, είναι η παραβίαση της έναντι αυτού υποχρέωσης προνοίας του εργοδότη, και γι' αυτό ακριβώς δεν υπάρχει τέτοια εργοδοτική παράβαση και συνακόλουθα εργατικό ατύχημα, όταν ο εργοδότης δεν γνωρίζει ότι ο εργαζόμενος είναι ασθενής και γενικότερα ότι η κατάσταση της υγείας του δεν επιτρέπει τη συνέχιση της απασχολήσεώς του. Αγγειακό εγκεφαλικό επεισόδιο επισυμβάν σε ναυτικό το οποίο εκδηλώθηκε σε αυτόν εξ αιτίας της συνέχισης της εργασίας του και μετά την εκδήλωση αδιαθεσίας σε αυτόν με πόνους στο στομάχι και την αρχική διάγνωση ότι έπασχε από έλκος του δωδεκαδακτύλου, ενώ θα έπρεπε, μετά την ως άνω αρχική εκδήλωση της ασθένειάς του, να νοσηλευθεί σε νοσοκομείο και σε πρώτο στάδιο να επιβληθεί η αποχή του από την εργασία. Κρίση ότι, η υπό τις ανωτέρω συνθήκες, συνέχιση της εργασίας του ήταν επιβαρυντικός παράγων στην υγεία του και προκάλεσε την εκδήλωση του ανωτέρω ατυχήματος.

Κυριότερες διατάξεις: Ν. 551/1915 άρθρα 1 και επ.

Πρόεδρος: ο αντιπρόεδρος, κ. Γεωργ. Βελλής

Εισηγητής: ο αεροπαγίτης, κ. Θεοδ. Αποστολόπουλος

Δικηγόροι: οι κ.κ. Γεωργ. Γιαννόπουλος, Νικ. Κορδής

Κατά την έννοια του άρθρου 1 του κωδ. ν. 551/1915, που εφαρμόζεται και στη ναυτική εργασία, ατύχημα από βίαιο συμβάν κατά την εκτέλεση ή με αφορμή την παροχή εργασίας είναι και η νόσος του εργαζομένου, εφόσον προήλθε όχι από τη βαθμιαία εξασθένηση και φθορά του οργανισμού του, ακόμη και αν αυτή οφείλεται στους δυσμενείς μεν, συνηθισμένους όμως και σύμφυτους προς την παροχή της όρους της εργασίας, αλλά από έκτακτη και αιφνίδια επενέργεια κάποιου εξωτερικού αιτίου. Τούτο συμβαίνει είτε όταν κατά την εκτέλεση της εργασίας διαμορφώθηκαν εκτάκτως δυσμενείς συνθήκες, που δεν είναι συμφυείς προς τους συνηθισμένους όρους παροχής της, είτε όταν η απασχόληση του εργαζομένου εξακολούθησε, έστω και υπό κανονικές συνθήκες, μετά την εκδήλωση της νόσου, με αποτέλεσμα την επιδείνωσή της, αφού στην τελευταία περίπτωση ο εργοδότης, που οφείλει να ρυθμίζει τα της εργασίας έτσι ώστε να προστατεύεται η ζωή και η υγεία του εργαζομένου, δεν μπορεί να αξιώσει τη συνέχιση της απασχολήσεώς του και αν δεν τον θέσει εκτός υπηρεσίας, οι συνθήκες παροχής της εργασίας αποβαίνουν εξαιρετικά και ασυνήθιστα δυσμενείς, προσλαμβάνοντας έτσι τον χαρακτήρα του βιαιού συμβάντος (Ολ. Α.Π 937/1975). Επομένως βασική προϋπόθεση για την μετατροπή των κανονικών συνθηκών εργασίας σε ασυνήθιστες και εξαιρετικά δυσμενείς, μετά την εκδήλωση της νόσου του εργαζομένου, είναι η παραβίαση της έναντι αυτού υποχρέωσης προνοίας του εργοδότη και γι' αυτό ακριβώς δεν υπάρχει τέτοια παραβίαση και συνακόλουθα εργατικό ατύχημα με την παραπάνω έννοια, όταν ο εργοδότης δεν γνωρίζει ότι ο εργαζόμενος είναι ασθενής και γενικότερα ότι η κατάσταση της υγείας του δεν επιτρέπει τη συνέχιση της απασχολήσεώς του (Α.Π 528/1997). Στην προκείμενη περίπτωση, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, το Εφετείο δέχθηκε ανελέγκτως τα εξής: Ο ενάγων και ήδη αναιρεσίβλητος, με σύμβαση ναυτικής εργασίας που κατήρτισε στον Πειραιά με την δεύτερη εναγομένη - αναιρεσείουσα που ενεργούσε ως αντιπρόσωπος της εδρεύουσας στον Πειραιά πρώτης εναγομένης - αναιρεσείουσας, πλοιοκτήτριας του υπό ελληνική σημαία φορτηγού πλοίου «Π.» χωρητικότητας 13361 κ.ο.χ., ναυτολογήθηκε στις 5-10-1994, ως Γ' μηχανικός, στο άνω πλοίο και υπηρέτησε σ' αυτό μέχρι τις 12-1-1995, που απολύθηκε στο λιμάνι Ροτί της Γεωργίας κάτω από τις ακόλουθες συνθήκες. Στις 15-12-1994, ενώ το πλοίο βρισκόταν σε λιμάνι της Γαλλίας, ο αναιρεσίβλητος αισθάνθηκε αδιαθεσία και εστάλη από τον πλοίαρχο σε γιατρό, ο

οποίος διέγνωσε ότι έπασχε από γαστρεντερίτιδα και είχε προβλήματα πέψης και του χορήγησε φαρμακευτική αγωγή. Στις 6-1-1995, ενώ το πλοίο έπλεε στα στενά των Δαρδανελλίων έξω από το λιμάνι Τσανάκ Καλέ της Τουρκίας, αισθάνθηκε πάλι αδιαθεσία και πόνους στο στομάχι. Ο γιατρός που κλήθηκε από τον πλοίαρχο και τον εξήτασε την ίδια ημέρα, διέγνωσε έλκος «δωδεκαδακτύλου» και συνέστησε φαρμακευτική αγωγή, επιπλέον δε ανέφερε στον πλοίαρχο ότι, αν συνεχισθούν τα συμπτώματα, πρέπει να εισαχθεί σε νοσοκομείο. Μετά την αδιαθεσία του αυτή ο αναιρεσίβλητος συνέχισε να εργάζεται κανονικά και μάλιστα να εκτελεί και υπερωριακή εργασία έως τις 11-1-1995 ημερομηνία κατά την οποία βρέθηκε στο μηχανοστάσιο, όπου εργαζόταν, σε λιποθυμική κατάσταση από συναδέλφους του και μεταφέρθηκε σε γιατρό στο λιμάνι Ροτί της Γεωργίας, στο οποίο βρισκόταν τότε το πλοίο. Εκεί διαπιστώθηκε ότι ο αναιρεσίβλητος υπέστη εγκεφαλικό επεισόδιο και συνεστήθη ο άμεσος επαναπατρισμός του. Πράγματι στις 15-1-1995 επανήλθε στην Ελλάδα, όπου διαγνώσθηκε τελικά ότι είχε υποστεί αγγειακό εγκεφαλικό επεισόδιο με πάρεση αριστερού άνω και κάτω άκρων.

Περαιτέρω δέχθηκε το Εφετείο ότι η συνέχιση της εργασίας του αναιρεσιβλήτου μετά την 6-1-1995 και μάλιστα υπερωριακά αύξησε τη δυνατότητα εμφανίσεως εγκεφαλικού επεισοδίου, διότι και με βάση τη διάγνωση του Τούρκου γιατρού ότι έπασχε από έλκος του δωδεκαδακτύλου, ο αναιρεσίβλητος δεν θα έπρεπε να εργάζεται, αλλά θα έπρεπε να νοσηλευθεί σε νοσοκομείο και σε πρώτο στάδιο να επιβληθεί η αποχή αυτού από την εργασία και αν επέμεναν τα συμπτώματα να γίνει σωστή διάγνωση και να δοθεί η πρέπουσα αγωγή. Όλα αυτά όμως δεν έγιναν και γι' αυτό η συνέχιση της εργασίας του ήταν επιβαρυντικός παράγοντας στην υγεία του ασθενούς. Ακολούθως το Εφετείο δέχθηκε ότι η διάγνωση του Τούρκου γιατρού που έγινε χωρίς να προηγηθεί ακτινολογικός έλεγχος και να γίνουν οι απαιτούμενες για τη διάγνωση της ασθένειας του έλκους ειδικές εξετάσεις, αποδείχθηκε από τις νεώτερες εξετάσεις ότι ήταν εσφαλμένη και συμπέρανε τελικά ότι η συνέχιση της εργασίας του αναιρεσιβλήτου υπό κανονικές συνθήκες μετά την 6-1-1995 μέχρι και την 11-1-1995 συντελέστηκε στην επιδείνωση της υγείας του και στην εκδήλωση του εγκεφαλικού επεισοδίου, γι' αυτό και συνιστά εργατικό ατύχημα, εξαιτίας του οποίου ο αναιρεσίβλητος κατέστη ολικώς και διαρκώς ανίκανος προς εργασία. Με βάση τις παραδοχές αυτές, το Εφετείο εξάφανε την πρωτόδικη απόφαση που είχε αποφανθεί αντιθέτως και δέχθηκε εν μέρει την αγωγή του αναιρεσιβλήτου για πληρωμή σ' αυτόν αποζημιώσεως κατά τα άρθρα 1 και 3 του Ν. 551/1915. Την κρίση του αυτή στήριξε το Εφετείο σε ανεπαρκείς και ασαφείς αιτιολογίες επί ζητήματος που ασκεί ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης. Ειδικότερα δεν αναφέρεται σαφώς στην προβαλλόμενη απόφαση, ούτε συνάγεται από τις παραδοχές της, ότι κατά το χρονικό διάστημα από 6-1-1995 μέχρι 11-1-1995 ο αναιρεσίβλητος υπέφερε συνεχώς από πόνους στο στομάχι και ότι ο πλοίαρχος αν και γνώριζε τη σοβαρότητα της καταστάσεως της υγείας του, δεν τον έθεσε εκτός υπηρεσίας. Πράγματι, ενώ εκτίθεται στην απόφαση ότι ο Εισηγητής αναιρεσίβλητος «μετά την αδιαθεσία του (της 6-1-1995) συνέχισε να εργάζεται κανονικά» ή ότι «από την ημέρα εκείνη (6-1-1995) ελάμβανε φαρμακευτική αγωγή για την διαγνωσθείσα ασθένειά του και συνέχισε να εργάζεται ως και πρότερον μέχρι την 11-1-1995», δεν διευκρινίζεται αν συνέχισε να εργάζεται, διότι έπαψαν η αδιαθεσία του και οι πόνοι στο στομάχι ή αν συνεχίζονταν καθόλο το διάστημα αυτό τα παραπάνω συμπτώματα. Επίσης, ενώ γίνεται δεκτό ότι ο γιατρός που εξήτασε τον αναιρεσίβλητο στις 6-1-1995 διέγνωσε εσφαλμένα ότι έπασχε από έλκος του δωδεκαδακτύλου και αφού συνέστησε φαρμακευτική αγωγή, ανέφερε στον πλοίαρχο ότι αν συνεχισθούν τα συμπτώματα πρέπει να εισαχθεί στο νοσοκομείο, δεν διευκρινίζεται αν ο γιατρός που έκανε τέτοια διάγνωση και έδωσε τις πιο πάνω εντολές, συνέστησε και την αποχή του αναιρεσιβλήτου από την εργασία για ορισμένο χρόνο ή μέχρι να υποχωρήσουν τα συμπτώματα και συνακόλουθα αν ο πλοίαρχος δεν τον έθεσε εκτός υπηρεσίας κατά παράβαση των άνω οδηγιών. Τέλος, δεν διευκρινίζεται όχι μόνο αν συνεχίζονταν τα παραπάνω συμπτώματα καθόλο το προαναφερόμενο διάστημα, αλλά και αν ήταν γνωστό στον πλοίαρχο ότι τα συμπτώματα αυτά δεν υποχώρησαν παρά την φαρμακευτική αγωγή που ακολούθησε ο αναιρεσίβλητος ή αν η ένταση και σοβαρότητα των εν λόγω συμπτωμάτων επέβαλαν τη θέση αυτού εκτός υπηρεσίας, ανεξάρτητα από την τυχόν παράλειψη του γιατρού του τον εξήτασε να συστήσει την αποχή του από την εργασία. Οι ως άνω ασάφειες και ανεπάρκεια των σχετικών

αιτιολογιών της προσβαλλόμενης αποφάσεως καθιστούν ανέφικτο τον αναιρετικό έλεγχο για το αν υπάρχει ή όχι ατύχημα από βίαιο συμβάν, σχετιζόμενο με τη συνεχιζόμενη απασχόληση του αναιρεσιβλήτου στα συνηθισμένα καθήκοντά του και μετά την εμφάνιση των συμπτωμάτων της νόσου του εν γνώσει του πλοιάρχου και συνεπώς για το αν εφαρμόστηκαν ορθά ή όχι οι διατάξεις των άρθρων 1 και 3 του Ν. 551/1915. Επομένως πρέπει να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση, κατά τον βάσιμο από το άρθρο 559 αριθ.19 Κ.Πολ.Δ. τρίτο λόγο της αναιρέσεως, και να παραπεμφθεί η υπόθεση προς περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο Εφετείο που θα συγκροτηθεί από άλλους δικαστές (άρθρο 580 παρ.3 Κ.Πολ.Δ.)
(Αναιρεί την 878/2000 απόφαση του Εφετείου Πειραιώς και παραπέμπει την υπόθεση προς περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο Εφετείο που θα συγκροτηθεί από άλλους δικαστές.